

УДК 338.48:658

С.Г. Оксенюк
*аспірант кафедри управління
фінансово-економічною безпекою,
Університет економіки та права «КРОК»*

Економічні кластери як фактор забезпечення економічної безпеки держави

У статті розглянуто сутність економічних кластерів, основні підходи до визначення поняття економічної безпеки держави, наведено алгоритм створення кластерів в умовах економічних загроз і ризиків, проаналізовано вплив процесу створення регіональних економічних кластерів на рівень економічної безпеки держави.

Ключові слова: економічна безпека держави (ЕБД), економічний кластер, загрози економічній безпеці держави, ризик.

С.Г. Оксенюк
*аспірант кафедри управління
фінансово-економічною безпекою,
Університет економіки та права «КРОК»*

Экономические кластеры как фактор обеспечения экономической безопасности государства

В статье рассмотрены сущность экономических кластеров, основные подходы к определению понятия экономической безопасности государства, приведен алгоритм создания кластеров в условиях экономических угроз и рисков, проанализировано влияние процесса создания региональных экономических кластеров на уровень экономической безопасности государства.

Ключевые слова: экономическая безопасность государства (ЭБГ), экономический кластер, угрозы экономической безопасности государства, риск.

S.H. Okseniuk
*Postgraduate Student,
Financial and Economic Security Management Department
«KROK» University*

Economic clusters as a factor of state economic security provision

The article considers the essence of economic clusters, the main approaches to the definition of economic security, also it shows the creation of clusters algorithm in terms of economic threats and risks, the influence of the process of establishing regional economic clusters in the level of economic security was analyzed.

Key words: state economic security (SES), economic cluster, threats to economic security of the state, risk.

Постановка проблеми

Національна безпека – явище багатогранне та різнопланове. Водночас – це невід’ємна умова існування держави, що охоплює всі сфери суспільного життя, забезпечення якої є першочерговим завданням державної влади. Поняття економічної безпеки є обов’язковою складовою національної безпеки, яка є сукупністю заходів політичного, економічного, дипломатичного, військового та іншого характеру, що спрямовані на протидію загрозам і ризикам як у нинішніх умовах, так і в далекій перспективі. Однак варто зазначити, що сучасні світові інтеграційні процеси не тільки виступають рушійною силою економічного зростання та підвищення рівня життя населення, а й несуть певні загрози економічному суверенітетові держави. Відкритість національної економіки з одного боку, а також прагнення окремих держав з розвиненими економіками домінувати та диктувати власні умови шляхом доступу до ресурсно-матеріальної бази національної економіки з іншого, створюють жорсткі умови конкуренції виробництва, обмеження доступу до ринків, що безпосередньо відображається на стані економічної безпеки держави. До того ж економічна безпека держави має тісні причинно-наслідкові зв’язки як з її економічною розвиненістю, економічним потенціалом, так і з національною безпекою в цілому.

На жаль, руйнівні процеси, що наразі тривають у нашій державі, обмежують зростання та розвиток національної економіки, створюючи критичну загрозу економічній безпеці країни. Це вимагає пошуку нових більш оптимальних та ефективних методів і форм ведення господарства, що з одного боку суттєво знижують негативні наслідки глобалізації, рівень загроз економічній безпеці країни, а з іншого – створюють умови для розвитку інноваційних ідей та зростання рівня конкурентоспроможності суб’єктів господарювання окремо та національної економіки в цілому. Такою організаційно-економічною формою міжгалузевої народногосподарської системи, заснованої на інноваційному підході, може виступати кластер. Отже, виникає необхідність дослідження процесу утворення та розвитку кластерів як інструменту забезпечення економічної безпеки шляхом зниження впливу деструктивних процесів на економіку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідженню питання забезпечення економічної безпеки держави (ЕБД), зокрема й пошуку найбільш оптимальних засобів і методів забезпечення, присвячено чимало робіт зарубіжних та українських учених. Так, І.Г. Бабець [1], А.О. Осаул [13], Г.Б. Пекна [14], О.О. Олейніков [12] розглядають проблеми забезпечення національної економічної безпеки в умовах глобалізації, інтернаціоналізації бізнесу, міжнародної регіональної інтеграції. Проводиться аналіз і класифікація загроз та ризиків економічній безпеці. Ряд дослідників приділяє увагу методам і заходам забезпечення економічної безпеки, підвищенню конкурентоспроможності суб’єктів господарювання з урахуванням різних складових економічної безпеки. Зокрема, І.М. Іванова висвітлює роль фінансового контролю в забезпеченні економічної безпеки [5], С.В. Бреус розглядає підвищення рівня національної економічної безпеки шляхом технологічної реструктуризації промисловості [2] тощо. Окремо досліджуються питання утворення економічних кластерів і кластерний підхід як інструмент підвищення конкурентоспроможності регіону та окремих суб’єктів економічної діяльності, зокрема в роботах Д.В. Завадської [4], О.О. Маслака [11] та інших. При цьому деякі автори поділяють думку, що основною метою утворення економічних кластерів є підвищення внутрішньої та міжнародної конкурентоспроможності їх учасників за рахунок комерційного й

некомерційного співробітництва, наукових досліджень та інновацій, освіти, навчання і заходів політики підтримки [8, с. 3-4]. Однак значення кластеризації як механізму появи стійких господарських утворень слід розглядати набагато ширше, тобто як необхідну умову забезпечення належного рівня економічної безпеки за деструктивних наслідків глобалізації та міжнародної інтеграції. Саме кластери як об'єкт концентрації виробничих потужностей, наукового та інноваційного потенціалу здатні суттєво знизити ризики та загрози національній економічній безпеці.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми

Зростання уваги до проблем забезпечення економічної безпеки держави, утворення та розвитку економічних кластерів останніми роками обумовлені не тільки пошуками превентивних механізмів убезпечення від наслідків глобальних світових криз, а й необхідністю протистояти викликам сьогодення, що постають перед державою як основним суб'єктом забезпечення економічної безпеки. Однак низка питань, пов'язаних з визначенням цілей утворення кластерів, підвищенням ефективності їх функціонування з урахуванням вимог забезпечення та результатів діагностики рівня економічної безпеки залишаються невирішеними, що й обумовило напрям цього дослідження.

Формулювання цілей статті

Метою статті є аналіз підходів до концепції економічних кластерів, вивчення взаємозв'язків між рівнем кластеризації економіки та рівнем економічної безпеки. З метою зниження рівня економічних загроз і ризиків визначаються подальші перспективи кластерного підходу в економіці держави.

Виклад основного матеріалу дослідження

Варто відзначити, що за роки незалежності економіка нашої держави так і не перейшла до числа розвинених. Наслідки економічної кризи є відчутними й досі: спад виробництва, втрата науково-технічного потенціалу, падіння рівня інвестиційної привабливості, процвітання тіньового сектору економіки, тотальне падіння рівня життя населення. Наведені чинники є значною загрозою національній безпеці, складовою якої виступає економічна безпека. В умовах економічної ослабленості, втрати території та бойових дій спостерігається намагання деяких розвинених країн отримати безперешкодний доступ до національної ресурсно-технічної бази у своїх інтересах. Зауважимо, що викладені в ст. 7 Закону України «Про основи національній безпеці» загрози у сфері економіки нині набули особливої актуальності [15]:

- істотне скорочення внутрішнього валового продукту, зниження інвестиційної та інноваційної активності і науково-технічного та технологічного потенціалів, скорочення досліджень на стратегічно важливих напрямках інноваційного розвитку;
- ослаблення системи державного регулювання і контролю у сфері економіки;
- нестабільність у правовому регулюванні відносин у сфері економіки, у тому числі фінансової (фіскальної) політики держави; відсутність ефективної програми запобігання фінансовим кризам; зростання кредитних ризиків;
- критичний стан основних виробничих фондів у провідних галузях промисловості, агропромислового комплексу, системах життєзабезпечення;
- недостатні темпи відтворювальних процесів і подолання структурної деформації в економіці;

- критична залежність національної економіки від кон'юнктури зовнішніх ринків, низькі темпи розширення внутрішнього ринку;
- нерациональна структура експорту з переважно сировинним характером і низькою питоюмою вагою продукції з високою часткою доданої вартості;
- велика боргова залежність держави, критичні обсяги державних зовнішнього і внутрішнього боргів;
- небезпечне для економічної незалежності України зростання частки іноземного капіталу у стратегічних галузях економіки;
- неефективність антимонопольної політики та механізмів державного регулювання природних монополій, що ускладнює створення конкурентного середовища в економіці;
- критичний стан з продовольчим забезпеченням населення;
- неефективність використання паливно-енергетичних ресурсів, недостатні темпи диверсифікації джерел їх постачання та відсутність активної політики енергозбереження, що створює загрозу енергетичній безпеці держави;
- тінізація національної економіки;
- переважання в діяльності управлінських структур особистих, корпоративних, регіональних інтересів над загальнонаціональними.

Таким чином, постає певна дилема: з одного боку, необхідність інтеграції у світову економіку та налагодження міжнародних коопераційно-виробничих зв'язків; з іншого – необхідність забезпечення захисту внутрішнього ринку, національних інтересів, вітчизняного товаровиробника, тобто необхідність дбати про власну економічну безпеку, що впливає зі змісту ст. 17 Конституції України: «Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу» [9].

Економічна безпека означає, по-перше, здатність економіки підтримувати суверенітет країни та її геополітичне становище у світі, адаптуючись до нових умов; по-друге, моніторинг стану економіки з точки зору захисту національних інтересів країни; по-третє, готовність інститутів влади протидіяти загрозам глобальної конкуренції шляхом підвищення конкурентоспроможності, ефективності та результативності управління.

Стратегічні економічні інтереси держави полягають у забезпеченні довгострокового сталого економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності та диверсифікації економіки, зростанні добробуту, якості життя, як результат – стійке зростання реальних доходів населення та досягнення середньоєвропейських стандартів якості життя, скорочення бідності та перетворення середнього класу з високим рівнем освіти, самостійності та платоспроможного попиту на основну соціальну групу.

Економічна безпека означає також надійність фінансово-банківської системи і здатність консолідованого бюджету фінансувати соціальні зобов'язання держави, підтримувати ділову активність і високу кон'юнктуру ринку, стабільність курсу національної валюти, достатність грошової маси та кредитних ресурсів для забезпечення стійких темпів зростання ВВП.

Велике значення має підвищення в структурі виробництва і частки експорту продукції обробних галузей з високою доданою вартістю, підтримання рівня імпорту, особливо продовольства, на безпечному рівні (не більше 25% роздрібного товарообігу).

Важливо зазначити, що пошук оптимальних формацій ведення господарства

та кооперації відбувається постійно. Розробляються концепції, стратегії, плани діяльності. У таких умовах актуальним питанням як фактора економічного розвитку та економічної захищеності є вивчення процесів економічної кластеризації, що спрямовані на підвищення конкурентоспроможності економічних суб'єктів на мікро-, мезо- і макрорівнях. Так, Ю.Є. Кирилов, зазначає, що зміст кластеризації полягає у прискоренні економічного розвитку і підвищенні конкурентоспроможності окремих економічних суб'єктів (підприємств, регіонів, країн, окремих територій і міст) шляхом використання переваг суспільного поділу праці й ущільнення їх науково-виробничої взаємодії в результаті утворення так званих кластерних об'єднань [7].

Кластер (від англ. cluster – скупчення, зосередження) – це об'єкт економічної агломерації фірм, тісно пов'язаних галузей, які взаємно сприяють зростанню конкурентоспроможності одна одної [3, с. 53]. Кластер у сучасній економіці визначається як індустріальний комплекс, сформований на основі територіальної концентрації мереж спеціалізованих постачальників, основних виробників і споживачів, пов'язаних технологічним ланцюгом, і таких, що виступають альтернативою секторальному підходу. Географічний розмір кластера може варіюватися від масштабу міста до рівня країни або групи сусідніх країн. Кластери є в різних галузях економіки [16, с. 549].

Деякі вітчизняні дослідники розглядають кластер як добровільне об'єднання підприємств, що тісно співпрацюють з науковими установами та місцевою владою з метою підвищення конкурентоспроможності власної продукції та сприяння економічному розвитку регіону. Кластерний підхід дає змогу поєднати всі переваги співробітництва між компаніями та поглиблення їх спеціалізації, створюючи значний мультиплікативний ефект в економіці [16]. Кластер в організації виробництва розглядається як об'єднання взаємодоповнюваних підприємств, організацій і пов'язаних з ними за географічною й функціональною ознаками органів державного управління, наукових закладів тощо на засадах спільної діяльності на певній території з виробництва конкурентоспроможної на внутрішньому і зовнішньому ринках продукції та збільшення прибутків учасників кластера [10].

Різке зростання 90-х роках минулого століття диспропорції між значною часткою нашої держави в європейській території, посівних площах, природно-ресурсному потенціалі та низькою часткою за обсягом валового внутрішнього продукту, особливо на душу населення, експорту, особливо середньо- і високотехнологічної продукції, рівнем і якістю життя, розвитку фінансової системи становить реальну загрозу національній безпеці. На сьогодні Україна представлена на світових ринках переважно в низько- та середньо-технологічних секторах із незначним рівнем доданої вартості.

Слід виділити індикатори, що не відповідають пороговим значенням, тобто граничним величинам, порушення яких загрожує сталому розвитку економіки і соціальної стабільності. Ця невідповідність відображає такі собі критичні больові точки соціально-економічного розвитку. З регіональних позицій до них відносяться [6, с. 52-53]:

1. Низька частка науково-виробничих інвестицій. Частка інноваційної продукції нижча порогового значення майже в 5, а витрати на цивільну науку – у 7 разів. У країні в цілому яскраво виражена сировинна модель розвитку.

2. Висока частка населення з доходами нижче прожиткового мінімуму.

3. Проблема державного боргу та дефіцит бюджету. На зростання витрат відносно ВВП впливає політика підтримки внутрішнього попиту і здійснення додаткових заходів з підтримки фінансової системи.

Між тим, у країні є достатні умови для кластеризації: розвинена фінансова система, наявність сучасної інфраструктури, кадрової бази, мережевих і асоціативних структур, досвід регіонального самоврядування і планування. Створення кластерів дає синергетичний ефект і змогу усунути багато перешкоди для бізнесу, до яких відносяться чиновницьке свавілля, адміністративні бар'єри, брак інвестицій і трудових ресурсів, високе податкове навантаження (особливо заважає розвитку кооперування та аутсорсингу ПДВ). Скорочується кількість посередників. Спільний маркетинг, стійкі зв'язки учасників кластера, спільна розробка нововведень та їх просування в усьому ланцюжку створення вартості створює довгострокові довірчі відносини співпраці без спроб недружніх поглинань.

Таблиця

Можливості та слабкі сторони кластерних утворень в Україні

Strengths (сильні сторони)	Weaknesses (слабкі сторони)
<ul style="list-style-type: none"> - розвиток процесу кластеризації в межах реалізації регіональних стратегій економічного та соціального розвитку на період до 2015 року; - наявність значного виробничого потенціалу вітчизняних підприємств, що мають незадіяні потужності, значного наукового та кадрового потенціалу, розгалуженої системи навчальних закладів та науково-дослідних установ; - наявність транспортно-логістичної інфраструктури, вдале географічне розташування окремих регіонів і країни в цілому, геополітична складова; - здатність економічних суб'єктів якнайкраще розподілити свої певною мірою обмежені ресурси, досвід роботи в складних умовах, швидкість прийняття рішень 	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність досконалої законодавчої бази та механізмів реалізації норм щодо кластеризації національної економіки; - недосконалість реальної державної підтримки й програм розвитку кластерних систем; - слабка зацікавленість у впровадженні реальних інновацій в економіку, відсутність навичок партнерства із закордонними колегами у представників вищого ешелону влади, великого, середнього та малого бізнесу; - низький рівень інформованості щодо методології становлення об'єднань кластерного типу; - низька мотивація до спільних дій учасників кластерів
Opportunities (можливості)	Threats (загрози)
<ul style="list-style-type: none"> - підвищення конкурентоспроможності учасників кластера завдяки впровадженню нових технологій; - зниження витрат і підвищення якості продукції за рахунок ефекту синергії й уніфікації підходів до якості, у логістиці, інжинірингу, інформаційних технологіях; - значний синергетичний ефект в економіці; - консолідоване лобювання інтересів учасників кластера в органах влади; - підвищена сприйнятливність до можливостей інновації та високої спеціалізації; - більш ефективне та раціональне використання як наявних ресурсів, так і залучених інвестицій, нові ринки збуту; - фінансова підтримка між членами кластеру, формування єдиних фінансових ресурсів; - взаємодоповнюваність і гармонія складових частин кластеру завдяки реалізації спільних організаційно-економічних заходів і проведенню ефективного маркетингу 	<ul style="list-style-type: none"> - рецесія галузі, ринкові кризи, стагнація економіки регіону (становлення повноцінного конкурентоспроможного економічного кластеру – складне й довготривале завдання для держави); - законодавчий і політичний ризику; - значний рівень адміністративного регуляторного впливу; - обмеження та перепони податкового і митного законодавства

Джерело: сформовано на підставі [7]

Процеси створення кластерів набувають широкого визнання у світі як основний інструмент розвитку конкурентоспроможності, стимулювання інновацій, залучення інвестицій, створення нових технологій. Досвід розвинених країн свідчить, що можливості кластерного підходу використовують для вирішення завдань, спрямованих на підйом економіки окремих галузей і регіонів. Кластери залучають набагато більше інвестицій, ніж окремі (поодинокі) компанії. Цьому, як правило, сприяють мультиплікативне підсилення дій підприємств, які об'єднуються для досягнення спільної мети – підвищення індивідуальної конкурентоспроможності на основі використання сумарних конкурентних переваг. Між тим, зважена державна кластерна політика є запорукою економічної безпеки, оскільки подібні утворення є достатньо стійкими формаціями відносно можливих ризиків і загроз глобалізації. Тобто в разі захоплення іноземними компаніями та корпораціями як внутрішнього, так і міжнародного ринків за рахунок високих технологій, жорстких умов конкуренції саме кластери за підтримки держави повинні бути осередками стабільності, супротиву та основи подальшого розвитку.

Можливості та слабкі сторони кластерних утворень проаналізовано за допомогою SWOT-аналізу (табл.) [7]:

Таким чином, на етапі розвитку економіки України 2010-2020 рр. кластери можуть бути ефективним інструментом інтенсифікації розвитку вітчизняного підприємництва і підсилення ринкових позицій суб'єктів економічної діяльності. В економіці країни можливість кластеризації послаблюється низькою кваліфікацією робочої сили та незадовільним рівнем її відтворення, нестачею доступного капіталу, слабкістю технологій, недостатньо розвинутою системою освіти і науки, недосконалими громадськими інститутами (рис.) [4, с. 189].

Підвищена стійкість до ризиків та економічних криз кластерних утворень значно знижує загрози економічній та національній безпеці. Можливості більш

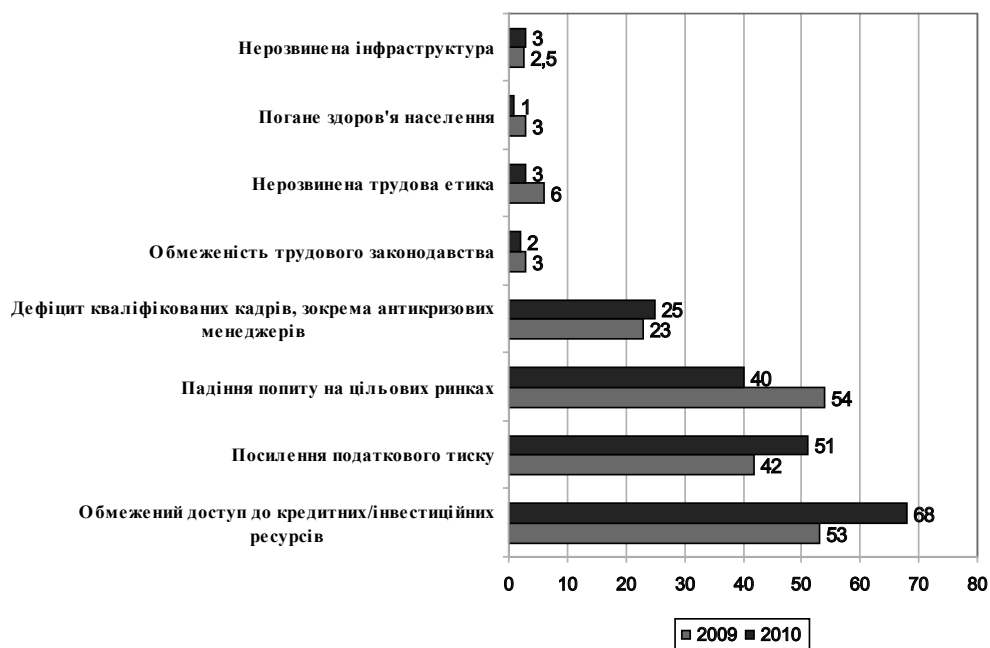

Рис. Рейтинг факторів, що стримують розвиток бізнесу в Україні

Джерело: сформовано на підставі [4, с. 189].

ефективного використання такими формами господарювання наявних ресурсів: виробничих, людських, науково-технічних – значно зменшують залежність держави від імпорту цих ресурсів. Внутрішній розвиток, більш ефективне використання інновацій створюють умови сталого розвитку, підвищення конкурентоспроможності та ефект захищеності від впливу іноземного капіталу та тотальної глобалізації.

Висновки

Глобалізаційні процеси останніх років потребують перегляду підходу до економічної безпеки держави, розвитку та підвищення конкурентоспроможності її економіки як на національному, так і на регіональному рівнях. Кластер, як система підприємств, установ, організацій, окремих осіб, може мати потенціал, що перевищує просту суму потенціалів окремих складових, оскільки дозволяє говорити про забезпечення особливих умов щодо можливостей використання інноваційної та інвестиційної діяльності, ефективного використання ресурсів, як наслідок, підвищення конкурентоздатності товарів, рівня життя населення, а отже – зниження рівня загроз економічній і національній безпеці. На сьогодні основними факторами, які стримують ефективний розвиток кластерних утворень, є: відсутність чіткого механізму формування кластерних утворень; недостатній розвиток малого бізнесу; слабкий рівень розвитку інфраструктури та організаційних умов; низький рівень довіри між основними суб'єктами економічної діяльності; низька якість бізнес-клімату; відсутність культури інформаційної відкритості; недовіра потенційних учасників кластеру та формування недобросовісної конкуренції. При цьому фундаментом для вирішення проблем ефективного розвитку кластерних утворень, як фактора забезпечення економічної безпеки держави, повинна бути державна політика, що передбачала розроблення національної та регіональної стратегії розвитку економіки, основою якої виступала б саме кластеризація, законодавчу та правову базу для формування та розвитку кластерних утворень, підготовку відповідних фахівців і спеціалістів, відповідну систему оподаткування та дотацій.

Таким чином, кластеризація як організаційна форма консолідації може забезпечувати досягнення конкурентних переваг і зниження рівня загроз економічних криз в умовах глобалізації. Кластери виступають основою ефективного економічного розвитку території регіонів і сприяють ефективному розвитку країни в цілому.

Література

1. *Бабець І. Г.* Стратегія економічної безпеки інтеррегіонального співробітництва України в умовах євроінтеграції : дис. ... д-ра екон. наук : 21.04.01 ; Нац. ін-т стратег. дослідж. – К, 2013. – 203 с.
2. *Бреус С. В.* Підвищення рівня економічної безпеки держави на основі технологічної реструктуризації промисловості : дис. ... канд. наук : 21.04.01. – 2007.
3. *Дзядук Т. В.* Кластер як засіб підвищення конкурентоспроможності національної економіки / Т. В. Дзядук // Економічний простір. – 2008. – № 20/2. – С. 51-58.
4. *Завадська Д. В.* Економічна кластеризація : сутність, проблеми та перспективи розвитку в Україні / Д. В. Завадська // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. / гол. ред. М. І. Зверяков ; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2012. – №1 (44). – С. 187-196.
5. *Іванова І. М.* Державний фінансовий контроль у забезпеченні економічної безпеки України [Текст] : дис. ... канд. екон. наук : 21.04.01 / Іванова Ірина Миколаївна ; Національний ін-т стратегічних досліджень. – К., 2007. – 185 с.
6. *Качинський А. Б.* Індикатори національної безпеки : визначення та застосування їх граничних значень : монографія / А. Б. Качинський. – К. : НІСД, 2013. – 104 с.

7. Кирилов Ю. С. Кластери як інструмент підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації / Ю. С. Кирилов // [Електронне видання] // Ефективна економіка. – № 12, 2013. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2608>

8. Кластери та інноваційний розвиток України / Український фонд підтримки підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ufpp.gov.ua/ckfinder/userfiles/files/lib_bissnes/klasterS.pdf

9. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

10. Кропивко М. Ф. Концептуальний підхід до кластерної організації та управління розвитком агропромислового виробництва / М. Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2010. – № 11. – С. 3-13.

11. Маслак О. О. Оцінювання безпеки інноваційного розвитку в умовах кластеризації національної економіки // Економічні інновації. – 2013. – Вип. 52. – С. 160-170.

12. Олейніков О. О. Забезпечення економічної безпеки України в контексті транснаціоналізації високотехнологічного сектору економіки : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 21.04.01 / О. О. Олейніков ; Рада нац. безпеки і оборони України, Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки. – К., 2007. – 20 с.

13. Осаул А. О. Національна економічна безпека в умовах глобалізації / А. О. Осаул, К. О. Меркулов // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. – 2013. – № 2. – С. 157-166.

14. Пекна Г. Б. Національна економічна безпека за умов міжнародної регіональної інтеграції : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 21.04.01 / Галина Борисівна Пекна ; В.о. ВНЗ «Ун-т економіки та права «КРОК».– К. : Б.в., 2011. – 21 с.

15. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р. № 964-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/964-15>

16. Соколенко С. І. Кластери в глобальній економіці / С. І. Соколенко. – К. : Логос, 2004. – 848 с.

17. Форостина Т. І. Кластеризація – як інструмент підвищення конкурентоспроможності регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/4829/1/220.pdf>

УДК 656.073.7

Г.Б. Пекна
кандидат економічних наук, доцент кафедри
економіки та менеджменту підприємства,
Університет економіки та права «КРОК»

Б.Ф. Забіяка
студент IV курсу спеціальності «Логістика»,
Університет економіки та права «КРОК»

Аналіз сучасного стану логістичної ефективності України

У статті досліджено сучасний рівень логістичної ефективності країни, визначено місце України в міжнародних рейтингах ефективності логістики, виявлення факторів впливу ефективності логістики та якості логістичного сервісу, проаналізовано основні показники ефективності логістики порівняно з іншими країнами світу.

Ключові слова: логістика, логістична ефективність, оцінка ефективності логістики, показник, рейтинг, індекс ефективності логістики (LPI).